

Keuzegids VWO

Schooljaar 2024 - 2025

INTRODUCTIE

In februari dit schooljaar gaan de leerlingen uit 3vwo en 3t in de door hun gekozen 'stroom' werken. Deze stromen zijn gebaseerd op de profielen die eind leerjaar 4 gekozen worden.

Het kiezen van het profiel heeft invloed op de daarna te kiezen vervolgopleiding. Om de keuze zo goed mogelijk te kunnen maken streven wij ernaar om de leerlingen zo lang mogelijk breed op te leiden, daarom kiezen de leerlingen in leerjaar 3 eerst voor een Maatschappij of Natuurstroom. In de gekozen stroom volgen ze 9 examenvakken, zodat er nog ruimte is om een vak uit te proberen, voor ze de uiteindelijke keuze moeten maken voor de 8 vakken in vwo 5.

Met de keuze voor de Maatschappij stroom kunnen de leerlingen daarna doorstromen naar een Cultuur en Maatschappij profiel of naar een Economie en Maatschappij profiel. Met de keuze voor de Natuur stroom kunnen de leerlingen doorstromen naar een Natuur en Gezondheid profiel of een Natuur en Techniek profiel. Deze keuze maken ze aan het einde van leerjaar 4.

In dit document kunt u terugvinden hoe de stroomkeuze is ingedeeld en hoe de aansluiting naar de profielen in leerjaar 5 is.

De mentoren begeleiden de leerlingen in dit proces aan de hand van een serie LOB lessen (Loopbaan, Ontwikkeling en Begeleiding) en andere activiteiten. De decaan geeft in het proces algemene voorlichting en waar nodig begeleiding aan de mentor, leerling en ouders.

Marina Dijkstra	decaan 3 vwo + 3, 4, 5 havo	mdijkstra@gsf.nl
Sjoukje Jansen	decaan 4, 5, 6 vwo	smjansen@gsf.nl

DE MAATSCHAPPIJ- EN NATUURSTROOM

HZM vroegprofilering 3 VWO Atheneum 2024-2025

Gemeenschappelijk deel (verplicht)	Nederlands, Engels, Mentorles, Lichamelijke opvoeding, CKV (4V), Maatschappijleer (4V)		
2e moderne vreemde taal Kies 1 van:	☐ Duits ☐ Frans		
Kies je stroom ->	☐ M stroom	Kies je stroom ->	☐ N stroom
vakken (verplicht)	Geschiedenis Economie Wiskunde A Aardrijkskunde (BSM -Bewegen, Sport en Maatschappij start vwo 4)	vakken (verplicht)	Natuurkunde Wiskunde B Scheikunde Biologie
vakken (keuze 1) <i>Kies 1 vak</i> <u>Bij dyslexieverklaring:</u> <i>Kies 1 vak extra dat je in 4V wil volgen</i>	Kies 1 van: ☐ Duits ☐ Bedrijfseconomie ☐ Filosofie ☐ Frans ☐ Kubv ☐ Latijn	vakken (keuze) <i>Kies 1 vak</i>	Kies 1 van: ☐ Onderzoek & Ontwerpen (O&O) ☐ Natuur, Leven en Technologie (NLT)
		vakken (keuze 1) <i>Kies 1 vak</i> <u>Bij dyslexieverklaring:</u> <i>Kies 1 vak extra</i>	Kies 1 van: ☐ Aardrijkskunde ☐ Economie ☐ Geschiedenis ☐ Kubv ☐ Filosofie ☐ Latijn
2de voorkeur keuzevak Als keuze 1 niet mogelijk is, kies hier je 2de voorkeur	Mijn 2de voorkeur is: ☐ Duits ☐ Bedrijfseconomie ☐ Filosofie ☐ Frans ☐ Kubv ☐ Latijn	2de voorkeur keuzevak Als keuze 1 niet mogelijk is, kies hier je 2de voorkeur	Mijn 2de voorkeur is: ☐ Aardrijkskunde ☐ Economie ☐ Geschiedenis ☐ Kubv ☐ Filosofie ☐ Latijn

Iedere leerling geeft bij het invullen van het vakkenpakket in Zermelo twee vakken in het vrije deel op als 'voorkeur 1' en 'voorkeur 2'. Het kan zijn dat een vak te weinig gekozen wordt (minder dan 15 keer) en dat daarom het vak niet aangeboden wordt. Ook kan blijken dat een gekozen vakkencombinatie in een bepaald profiel niet ingeroosterd kan worden. Het gekozen pakket van de leerling wordt dan gewijzigd op basis van de opgegeven voorkeuren.

HZM vroegprofilering 3 VWO Gymnasium 2024-2025

Gemeenschappelijk deel (verplicht)	Nederlands, Engels, Mentorles, Lichamelijke opvoeding, CKV (4VWO) Maatschappijleer (4VWO)			
Klassieke taal (verplicht)	Latijnse Taal en Cultuur			
Kies je stroom ->	☐ M stroom		Kies je stroom ->	☐ N stroom
vakken (verplicht)	Geschiedenis Economie Wiskunde A Aardrijkskunde BSM (Bewegen, Sport en Maatschappij, start 4V)		vakken (verplicht)	Natuurkunde Wiskunde B Scheikunde Biologie
vakken (keuze 1) <i>Kies 1 vak</i>	Kies 1 van: ☐ Bedrijfseconomie ☐ Duits ☐ Filosofie ☐ Frans ☐ Kubv		vakken (keuze1) <i>Kies 1 vak</i>	Kies 1 van: ☐ Onderzoek & Ontwerpen (O&O) ☐ Natuur, Leven en Technologie (NLT)
			vakken (keuze 2) <i>Kies 1 vak</i>	Kies 1 van: ☐ Aardrijkskunde ☐ Economie ☐ Geschiedenis ☐ Duits ☐ Filosofie ☐ Frans ☐ Kubv
2de voorkeur keuzevak Als keuze 1 niet mogelijk is, kies hier je 2de voorkeur	Mijn 2de voorkeur is: ☐ Bedrijfseconomie ☐ Duits ☐ Filosofie ☐ Frans ☐ Kubv		2de voorkeur keuzevak Als het vak bij keuze 2 niet mogelijk is, kies hier je 2de voorkeur	Mijn 2de voorkeur is: ☐ Aardrijkskunde ☐ Economie ☐ Geschiedenis ☐ Duits ☐ Filosofie ☐ Frans ☐ Kubv

Iedere leerling geeft bij het invullen van het vakkenpakket in Zermelo twee vakken in het vrije deel op als **‘voorkeur 1’ en ‘voorkeur 2’**. Het kan zijn dat een vak te weinig gekozen wordt (minder dan 15 keer) en dat daarom het vak niet aangeboden wordt. Ook kan blijken dat een gekozen vakkencombinatie in een bepaald profiel niet ingeroosterd kan worden. Het gekozen pakket van de leerling wordt dan gewijzigd op basis van de opgegeven voorkeuren.

DE STROOMKEUZE

DE INDELING PER STROOMKEUZE

De indeling per stroomkeuze is een afgeleide van de profielkeuze voor vwo 5, het bestaat uit:

- het gemeenschappelijk deel
- een verplichte 2e vreemde taal
- het verplichte stroom vakken deel
- het vrije keuzedeel

In het **gemeenschappelijk deel** volg je lessen met je eigen (stam-) klas, deze lessen zijn voor elke vwo leerling verplicht: Nederlands, Engels, lichamelijke opvoeding en mentorles. In 4vwo komen daarbij culturele kunstzinnige vorming (CKV), maatschappijleer en Big History.

In het **verplichte deel** staan de vakken die binnen de door jou gekozen stroom en daarmee in een vwo 5 profiel vallen. Deze vakken moet je volgen om een specifiek profiel te kunnen kiezen..

In het **keuzedeel** kies je een vak dat jouw profiel verbreedt of verdiept.

MAG EEN LEERLING ELKE STROOM EN ELK VAK KIEZEN?

In principe zal je stroomkeuze en vakkenkeuze ondersteund moeten worden door de door jou behaalde prestaties. Daarnaast zullen vakdocenten een vakadvies uitbrengen. Zij zijn deskundig met betrekking tot de eisen van het examenprogramma voor hun vakken en zij hebben inzicht in jouw mogelijkheden voor het betreffende vak. Wij tillen dan ook zwaar aan de uitgebrachte adviezen. We willen niet dat je een stroom of vak kiest waar je (te) weinig positieve adviezen voor hebt gekregen van je docenten. Je loopt dan namelijk te veel risico dat je in de bovenbouw van vak of zelfs stroom moet wisselen of onnodig moet doubleren.

ONTHEFFINGSREGELING 2E MODERNE VREEMDE TAAL OP ATHENEUM

In de bovenbouw van het atheneum is een tweede moderne vreemde taal verplicht in het gemeenschappelijk deel (op het gymnasium is dat Latijn). In het examenbesluit is geregeld dat een school onder bepaalde omstandigheden een atheneumleerling een ontheffing kan verlenen voor de tweede moderne vreemde taal in het gemeenschappelijk deel. Dat betekent wel dat er een ander vak gekozen moet worden als 8ste vak.

De regels omtrent deze ontheffing staan in het [Dyslexieprotocol](#).

ATHENEUM OF GYMNASIUM?

Leerlingen in 3VP en 3VT die Grieks en Latijn volgen, moeten voor de bovenbouw allereerst een keuze maken tussen atheneum en gymnasium. Op beide schooltypen kun je Latijn kiezen, maar op het atheneum zit Latijn altijd in het keuzedeel van de gekozen stroom, terwijl op het gymnasium Latijn in het gemeenschappelijke, verplichte deel van het pakket zit. **Het vak Latijn vervangt op de gymnasiumopleiding de verplichte 2e moderne vreemde taal (Frans / Duits) en het vak cultureel kunstzinnige vorming (CKV).** Binnen het vak Latijn wordt namelijk KCV gegeven, klassieke culturele vorming, ter vervanging van het vak CKV. **Een atheneumleerling met Latijn krijgt daarom ook vrijstelling van het vak CKV.**

Het is mogelijk om op het gymnasium een tweede moderne vreemde taal te volgen, dan wordt die taal in het keuzedeel gekozen.

Let op: Een gymnasiumleerling die Latijn in het 5e leerjaar wil laten vallen, moet overstappen naar het atheneum. Dit kan alleen indien de leerling een tweede moderne vreemde taal heeft gevolgd. Het vak CKV (dat atheneum

leerlingen in 4 vwo verplicht hebben) moet zelfstandig worden ingehaald in 5 vwo.

TIJDPAD STROOMKEUZE

OKTOBER | Start van LOB. Leerlingen krijgen in de projectweek en tijdens de mentorles informatie over de stromen op Huizermaat.

NOVEMBER | Leerlingen en ouders maken de LC data test. Door het maken van deze test krijgt de leerling te zien welk profiel het meest geschikt voor hem/haar is op basis van de interesses en vaardigheden. Uitkomst van een Cultuur en Maatschappij Profiel of Economie en Maatschappij Profiel geeft aan dat de meest geschikte stroom, de Maatschappijstroom is. Uitkomst van een Natuur en Gezondheid of Natuur en Techniek profiel geeft aan dat het Natuur profiel het meest geschikt is,

De leerling maakt de test op school en de ouders kunnen de test thuis maken. Hierover krijgen zij van tevoren een bericht met uitleg. Ouders en leerling bespreken de uitkomst tijdens een 'keukentafelgesprek', waarna de leerling tijdens de mentorles een reflectie schrijft en een 'wensstroom' invult in Classroom. Dit is de eerste versie van de gewenste stroom.

DECEMBER | Leerlingen vullen de gekozen stroom in Zermelo in. Van belang bij de keuze zijn natuurlijk de behaalde resultaten en de opgedane inzichten van de leerlingen, vakdocenten en mentoren.

JANUARI | In januari en februari zijn de eerste rapportvergaderingen en rapportgesprekken. De resultaten en adviezen van de vakdocenten worden besproken en daarbij wordt er gekeken naar de gekozen stroom en besproken of het de juiste keuze is.

FEBRUARI | Na de toetsweek, in roosterperiode 3, start de vroegprofilering.

APRIL | Projectweek 2, de leerlingen lopen een snuffelstage, bij voorkeur in de richting van de door hun gekozen stroom.

MEI/JUNI | Leerling, ouders en mentor houden samen de voortgang in de gaten. Bij twijfels over de gekozen stroom of niveau heeft zowel de leerling, ouder of mentor de verantwoordelijkheid om het gesprek hierover te initiëren of voeren. Voor de overgang van 3 vwo naar 4 vwo zijn de overgangsnormen van toepassing.

DE PROFIELEN IN 5 EN 6 VWO

Het vakkenpakket per profiel is voor het grootste gedeelte vastgesteld door de overheid. Scholen hebben in het vrije deel enige ruimte om vakken in de verschillende profielen toe te voegen.

Eind leerjaar 4 vwo kiest men een vakkenpakket dat uit drie onderdelen bestaat:

- De vakken van **het gemeenschappelijk deel** zijn voor elke vwo-leerling verplicht: Nederlands, Engels, maatschappijleer, Big History, lichamelijke opvoeding en mentorles. De atheneumleerlingen volgen daarnaast ook de 2e moderne vreemde taal (Frans of Duits) en cultureel kunstzinnige vorming (CKV), en de gymnasiumleerlingen het vak Latijn. In klas 5 en 6 maak je ook een profielwerkstuk.
- In het **profielkeuze deel** kies je vakken die binnen het door jou gekozen profiel vallen.
- In het **vrije keuzedeel** kies je een vak dat jouw profiel verbreedt (als je kiest voor een vak uit een ander profiel) of verdiept (als je kiest voor nog een vak uit het door jou gekozen profiel). Er zijn wel beperkingen aan de keuze van een vak in het vrije deel. Welke dit zijn wordt later aangegeven bij de profieloverzichten.

DE PROFIELEN

Met het door jou gekozen profiel geef je richting aan je vwo diploma. Het is belangrijk om het juiste profiel te kiezen, een profiel dat zo goed mogelijk aansluit op jouw interesses, kennis en vaardigheden. Je mogelijkheden in het kiezen van een vervolgopleiding worden ook voor een deel bepaald door het gekozen profiel.

Er zijn 4 profielen:

1. Cultuur en Maatschappij (CM)
2. Economie en Maatschappij (EM)
3. Natuur en Gezondheid (NG)
4. Natuur en Techniek (NT)

Op de volgende bladzijden staat beschreven wat er kenmerkend is per profiel en wat de mogelijke keuzes voor vakken zijn. We gaan ook kort in op de mogelijkheden die het profiel biedt voor de vervolgopleidingen

CULTUUR EN MAATSCHAPPIJ

Geschiedenis is een verplicht vak bij dit profiel. Daarnaast kies je wiskunde A of C. Let op: **wiskunde A** is voor veel opleidingen nuttig, en voor sommige opleidingen zelfs een vereiste. Het profiel Cultuur en Maatschappij is zeer geschikt voor opleidingen en beroepen in de communicatie, het onderwijs, het bestuur, de maatschappelijke sector en kunst en cultuur.

Voorbeelden van studies die aansluiten bij een CM-profiel: Studies in Talen en Literatuur, Communicatiewetenschappen, Theater (-wetenschappen), Filosofie, (Kunst)Geschiedenis, Sociale wetenschappen, Psychologie, Sociologie, Academische Pabo, Antropologie, Pedagogiek, Rechten, Bestuursopleidingen, Organisatiewetenschappen, Tolkenopleiding, Media en Cultuur, Bedrijfskunde.

ECONOMIE EN MAATSCHAPPIJ

Economie en geschiedenis zijn verplichte vakken bij dit profiel. Het profiel Economie en Maatschappij is heel geschikt voor degenen die in de richting van economie, handel, management, administratie, accountancy, communicatie of toerisme verder willen gaan.

Voorbeelden van studies die aansluiten bij een EM-profiel: Bedrijfskunde, Economie, Bestuurskunde, International

Business, Small Business & Retail Management, Hogere Hotelschool, Sociale geografie, Operationele research en management, Vrijetijdswetenschappen. NB: Alle opleidingen die genoemd staan bij het CM-profiel kun je ook volgen met het EM-profiel.

NATUUR EN GEZONDHEID

Biologie en scheikunde zijn verplichte vakken bij dit profiel. Let op: voor veel studies in de medische richting, waaronder (dier)geneeskunde en biomedische wetenschappen, is ook het vak **natuurkunde** een toelatingseis.

Het menselijk lichaam, chemie, milieu, planten, dieren. Als één of meer van deze onderwerpen je aanspreken, dan is Natuur en Gezondheid het profiel waar je je thuis in zult voelen. Bedoeld voor mensen die willen werken in de (para-)medische wereld, de farmaceutische industrie, het laboratorium of de natuurlijke omgeving.

Voorbeelden van studies die aansluiten bij een NG-profiel: bewegingswetenschappen, chemie, biomedische wetenschappen, geneeskunde, gezondheidskunde, diergeneeskunde, farmacie, fysiotherapie, verpleegkunde, verloskunde, milieukunde, landinrichting, levensmiddelentechnologie.

NATUUR EN TECHNIEK

Natuurkunde, scheikunde en wiskunde B zijn verplichte vakken bij dit profiel. Let op: voor studies in de medische richting, waaronder (dier)geneeskunde en biomedische wetenschappen, is ook het vak **biologie** een toelatingseis. Het profiel Natuur en Techniek is vooral bedoeld voor opleidingen waarin de exacte vakken een belangrijke rol spelen. Berekenen, onderzoeken en/of ontwerpen trekt je aan.

Voorbeelden van studies die aansluiten bij een NT-profiel: Procesttechnologie, civiele techniek, werktuigbouwkunde, bouwkunde, natuurkunde, sterrenkunde, chemie, wiskunde, tropische landbouw, informatietechnologie, geneeskunde (let op: je moet ook biologie hebben gekozen in je pakket). Veel van de opleidingen die bij andere profielen staan genoemd kun je ook met een NT-profiel volgen.

Vakkeninformatie Bovenbouw 3V

Nederlands

Het vak Nederlands is een verplicht vak in alle profielen. In de bovenbouw ligt de focus op de vaardigheden lezen, luisteren, schrijven, spreken en literatuur.

Omdat het eindcijfer voor het vak Nederlands voor 50 % uit leesvaardigheid bestaat, is dit een vaardigheid die je regelmatig moet oefenen. In de bovenbouw verwachten wij dat je de grammatica die je in de onderbouw hebt geleerd kunt toepassen bij schrijfvaardigheid en spreekvaardigheid.

Duits

Duitse taal en letterkunde kan je in alle profielen volgen op het vwo. Het vak bestaat uit vijf vaardigheden: lezen, luisteren, schrijven, spreken en literatuur. Het eindcijfer bestaat voor 50% uit leesvaardigheid. Dat betekent dat je veel teksten, literatuur, actualiteit leest, mee werkt en ook hierover je gedachten deelt.

Verder verbreed en verdiep je je kennis over de geleerde grammatica uit de onderbouw en je kan de grammatica toepassen bij het schrijven en spreken.

Bij sommige vervolgopleidingen zoals in de technische, logistieke, economische of toeristische sector is Duits een keuzevak. Dit geldt ook voor studies zoals filosofie, geschiedenis en talen.

Engels

Het vak Engels is een verplicht vak in alle profielen. In de bovenbouw ligt de focus op de vaardigheden lezen, luisteren, schrijven, spreken en literatuur. Vele vervolgstudies worden helemaal of gedeeltelijk gegeven in het Engels. Ook veel vakliteratuur van vervolgstudies is geschreven in het Engels. Omdat het eindcijfer voor het vak Engels voor 50 % uit leesvaardigheid bestaat, is dit een vaardigheid die je regelmatig moet oefenen. In de bovenbouw verwachten wij dat je de grammatica die je in de onderbouw hebt geleerd kunt toepassen in schrijven en spreken.

Frans

Franse taal en letterkunde kan je in alle profielen volgen op het vwo. Het vak bestaat uit vijf vaardigheden: lezen, luisteren, schrijven, spreken en literatuur. Het eindcijfer bestaat voor 50% uit leesvaardigheid. Dat betekent dat je veel en uiteenlopende teksten zult lezen. Verder verbreed en verdiep je de in de onderbouw geleerde kennis over grammatica. Dit pas je vervolgens actief toe bij schrijven en spreken. Deze vaardigheden komen naast literatuur en luisteren terug in het schoolexamen. Als je Frans kiest, is het belangrijk interesse te hebben in andere culturen. Daarnaast snap je dat een taal leren een proces is dat tijd kost.

Bij sommige vervolgopleidingen zoals in de politieke, economische of toeristische sector is Frans een keuzevak. Dit geldt ook voor studies zoals filosofie, geschiedenis en talen.

Latijnse taal en cultuur

LTC kun je in alle VWO profielen volgen. Als je in de onderbouw Latijn en Grieks volledig hebt gevolgd en je doet eindexamen in Latijn kom je in aanmerking voor een gymnasium diploma. In de bovenbouw ligt de focus op het kennismaken met de Romeinse cultuur door middel van het vertalen en lezen van authentieke Latijnse teksten. We proberen de bedoeling van de schrijver te achterhalen door middel van het analyseren van zijn taalgebruik, stijl en de historisch-culturele achtergrond. Daarnaast is er ruimte voor taalkundige, letterkundige en historische PO's bij de teksten. Het examen bestaat uit vragen over een tekst die je al hebt gelezen en het vertalen van een ongeziene tekst. Het is dus belangrijk dat je het vertalen (en het bijbehorende puzzelen) leuk vindt om te doen en de grammatica die je hebt geleerd in de onderbouw kunt herkennen in een tekst. Ook is nieuwsgierigheid naar andere culturen belangrijk, evenals het niet frustrerend te vinden als iets niet in een keer lukt. Studies waarbij precies lezen (rechten) belangrijk is passen goed bij LTC. Dit geldt ook voor studies waarbij kennis van kunst, taal, filosofie, cultuur of geschiedenis aan bod komt. Door het abstracte denkvermogen wat getraind wordt bij het vertalen past het echter ook goed bij studies als natuurkunde en wiskunde.

Bij bètastudies als (dier)geneeskunde, biologie en farmacie komt de Latijnse en Griekse woordenschat ook van pas.

Aardrijkskunde

Het vak aardrijkskunde kan worden gekozen in alle profielen van het vwo. Aardrijkskunde is bij uitstek het vak als je je kennis wil verbreden over zowel de sociale als ook de natuurlijke kant van allerlei geografische processen. Aan de ene kant leer je over verschillende klimaatgebieden, natuurrampen, grondstoffen en klimaatverandering en aan de andere kant over migratie, globalisering, wereldhandel en bevolking. Aardrijkskunde probeert deze twee werelden met elkaar te verenigen op verschillende schaalniveaus: binnen de grenzen van de stad, een land, een continent of over de gehele wereld. Je moet het interessant vinden om problemen van nu en de toekomst te analyseren en vervolgens oplossingen proberen te vinden vanuit verschillende invalshoeken (economisch, politiek, sociaal-cultureel en natuurlijk). En om dit met je eigen ogen te zien door ieder jaar mee te gaan op excursie! Het vak is meestal niet verplicht voor een studie maar het zal zeker een goede basis zijn voor studies in de richting van international business, duurzaamheid, watermanagement, toerisme, bestuurskunde, ontwikkelingsstudies en beleid. En daarnaast ben je constant op de hoogte van wat er zich in de wereld afspeelt!

Geschiedenis

Het vak geschiedenis is een verplicht vak in de profielen C&M en E&M en een keuzevak in de profielen N&G en N&T. In de bovenbouw zul je te maken krijgen met grotere stukken tekst en wordt meer nog dan in de onderbouw van je gevraagd te kunnen werken met vaardigheden als: hoofd - en bijzaken te onderscheiden, uit de tekst oorzaken en gevolgen te halen en die te kunnen indelen naar korte / langere termijn, bedoeld / onbedoeld. Ook het werken met zowel tekst - als beeldbronnen is een belangrijke vaardigheid, je leert informatie uit bronnen te halen en deze te beoordelen op betrouwbaarheid en bruikbaarheid. Tenslotte wordt in toenemende mate van je gevraagd verbanden te leggen tussen gebeurtenissen/ tijdvakken.

Maatschappijleer

Het vak maatschappijleer is een verplicht vak in alle profielen. In het vak leer je de maatschappij te analyseren en te zien hoe de democratie werkt. Denk aan vragen als: waarom bestaat de vrijheid van meningsuiting? En het recht om te geloven wat je wilt? Wanneer moet een minister aftreden? En wat doet de Tweede Kamer eigenlijk? Aan de hand van de actualiteit leer je maatschappelijke problemen te onderzoeken. Zoals: de bestrijding van terrorisme, de betaalbaarheid van de gezondheidszorg, de vluchtelingencrisis, het klimaat, de groeiende invloed van BigTech (Facebook, Insta, Twitter) et cetera. Hoe ontstaan ze, welke belangen spelen een rol, hoe worden ze opgelost? Ook leer je over ons rechtssysteem en onze belangrijkste grondrechten. Je leert dilemma's vanuit verschillende kanten te onderzoeken en kunt daar een beargumenteerd standpunt over innemen. Vervolgstudies waar maatschappijleer je op voorbereid zijn (o.a.) rechten, sociologie, politicologie en culturele antropologie. Je hoeft in dit vak geen eindexamen te doen. Het vak wordt afgesloten met een SE cijfer dat onderdeel is van het combinatiecijfer en telt dus wel echt mee.

Filosofie

Het vak filosofie is een keuzevak en kan worden gekozen in alle profielen van het vwo. Wie is de mens (in vergelijking met dieren en computers)? Wat is goed handelen? Wat is kennis? Wat is betrouwbare wetenschap? Bij filosofie leer je je te verhouden tot jezelf, anderen en de wereld om je heen. Je leert met een kritische blik te kijken naar opvattingen van anderen en die van jezelf. Je leert een weloverwogen eigen visie te ontwikkelen op maatschappelijke, wetenschappelijke en existentiële vraagstukken. Daarbij is het gedachtegoed van toonaangevende westerse filosofen onze inspiratiebron. In de lessen zal de nadruk liggen op het bestuderen van deze filosofen aan de hand van teksten. De toetsing bestaat voor een belangrijk deel uit theorietoetsen over de behandelde filosofische theorieën en voor een kleiner deel uit praktische opdrachten waarin je wordt uitgedaagd je eigen weloverwogen visie op vraagstukken te formuleren. Filosofie wordt afgesloten met een centraal schriftelijk eindexamen over een speciaal eindexamenonderwerp waarover we ons het hele examenjaar buigen.

Filosofische vraagstukken over kennis en wetenschap en de filosofische denkvaardigheden bereiden je voor op een wetenschappelijke studie in het algemeen. Wist je dat je bij ieder wetenschappelijke studie te maken zult krijgen met een basisvak wetenschapsfilosofie? Daarnaast sluit het vak filosofie bijzonder goed aan bij studies zoals rechten, politicologie, liberal arts, psychologie en journalistiek. Maar ook wie een medische of technische studie ambieert kan niet zonder ethiek, wat onderdeel is van het vak filosofie.

Kunst (Algemeen en Beeldend)

Het vak Kunst is een keuzevak en kan worden gekozen in alle profielen van het vwo, en dat kan niet op elke middelbare school, we zijn daar dus best trots op!

*Het vak Kunst bestaat uit twee onderdelen. Je hebt enerzijds het theorie deel, **Kunst Algemeen**. Hier ben je behoorlijk veel bezig met kunstgeschiedenis maar leer je ook (bewegende) beelden te analyseren. Het is daarom een van de weinige examens die op de computer gemaakt wordt. Je moet immers bijvoorbeeld muziekstukken luisteren en daar vragen over beantwoorden. De examenonderwerpen wisselen per jaar (havo heeft er 3, vwo 4) maar 1 onderwerp blijft altijd: de kunst uit de hele 20ste eeuw.*

*Anderzijds is er **Kunst Beeldend**: dat is het praktijk gedeelte. Dit heb je 2 uur per week, afwisselend Teken en Handvaardigheid. Je creëert je eigen kunstwerken en ontwerpt in je dummy. Veel leerlingen vinden dit deel van Kunst een prettige afwisseling tussen de overwegend theoretische vakken.*

Economie

Het vak economie is een verplicht vak in het profiel E&M op het vwo. Op het VWO kan je het kiezen in het profiel C&M, N&G en N&T.

Economie gaat over de relatie tussen vier spelers op de markt: Consumenten, Producenten, Overheid en het Buitenland. Onderwerpen zoals: Hoe de marktprijs tot stand komt door vraag en aanbod naar producten, de overheidsbegroting, oorzaken en gevolgen van werkloosheid komen aan bod. Maar natuurlijk nog veel meer over alles wat je over de economie in het nieuws hoort. We proberen zoveel mogelijk de koppeling te maken naar de actualiteiten! Als je voor dit vak kiest kan je goed verbanden leggen, is het handig om affiniteit met cijfers te hebben, interesse te hebben in de actualiteiten en moet je goed kunnen formuleren. Het vak economie is aan te raden voor studies op het WO zoals Economie, Bedrijfskunde, maar ook voor studies zoals Bestuurskunde, Bestuurs- & Organisationswetenschap, Organisationswetenschap en Sociale Geografie en Planologie. Op HBO niveau studies zoals: Commerciële economie, International Business, Hotel en Eventmanagement, Facility management en nog vele andere studies.

Bedrijfseconomie

Het vak bedrijfseconomie is bij geen enkel profiel een verplicht vak, maar je kan het kiezen op het vwo bij het C&M en E&M profiel.

Bij bedrijfseconomie wordt met name gekeken naar hoe een bedrijf werkt. Enkele onderwerpen die aan bod komen zijn: de financiën van een persoon/gezin, de opbrengsten en kosten van een bedrijf, winst berekenen, investeren, marketing, personeelsbeleid, het schrijven van een ondernemingsplan en nog vele andere dingen. Om bedrijfseconomie te kiezen moet je onder andere nieuwsgierig zijn naar hoe organisaties werken, goed kunnen werken met cijfers en tabellen, maar ook bereid zijn om theorie te leren en veel te oefenen! We proberen in de les veel de koppeling te maken naar de actualiteit.

Het vak Bedrijfseconomie is handig voor alle vervolgoopleidingen op financieel, economisch of management gebied (bijvoorbeeld: Economie, Bedrijfseconomie, Bedrijfskunde, Hogere Hotelschool of Accountancy). Voor HBO opleidingen op financieel, economisch of management gebied wordt Bedrijfseconomie (of Economie) soms als toelatingseis genoemd

Voor de Hogere Hotelschool is het vak Bedrijfseconomie sterk aan te raden.

Big History

Big History is een verplicht vak in alle profielen op het VWO. In het vak reis je mee door tijd langs de belangrijkste natuurwetenschappelijke gebeurtenissen en ontdekkingen van de oerknal en het ontstaan van de aarde tot de huidige tijd. Je hoeft echt geen kei te zijn in de Science vakken om dit vak goed te kunnen volgen en afsluiten. Je algemene ontwikkeling op dit gebied zal zeker sterk toenemen en dat is altijd interessant. Je hoeft in dit vak geen eindexamen te doen. Het vak wordt afgesloten met een SE cijfer dat onderdeel is van het combinatiecijfer.

Biologie

Biologie is een verplicht vak in het NG-profiel, en kun je kiezen in het NT-profiel. Het is een breed vak, waarbinnen je kijkt naar leven op het kleinste niveau (de cel) tot leven op de aarde als geheel (de biosfeer). Je leert systematisch te denken en ook oorzaak-gevolgrelaties zijn erg belangrijk. Biologie is een taliger vak dan

natuurkunde en scheikunde. Begrijpend lezen, het goed formuleren van antwoorden en het zien van verbanden (tussen kleine onderdelen en het grote systeem) zijn belangrijke vaardigheden. Biologie kan, omdat het zo'n breed vak is, in heel veel verschillende opleidingen en beroepen van pas komen, zoals alle medische richtingen, milieu, natuur, ruimtelijke ordening, klimaat, enz. Binnen biologie is basiskennis scheikunde een vereiste.

Natuurkunde

Je kunt dit vak kiezen in een NG- of NT-profiel. Natuurkunde is een echt bètavak. Je leert om op een gestructureerde manier om te gaan met problemen en/of vraagstukken in het dagelijks leven of je latere beroep. In de bovenbouw bestaat het examenprogramma uit praktische onderdelen (±25%) en theorie (±75%). Je moet het echt leuk vinden om je te verdiepen in natuurkundige concepten en verschijnselen zoals bliksem, de geluidsbarrière en supernova's. Het is handig om goed te zijn in wiskunde (A of B), omdat we bij natuurkunde veel met grafieken en formules werken. Een technische vervolgstudie ligt voor de hand, zoals werktuigbouwkunde, technische geneeskunde, theoretische natuurkunde, ruimtevaarttechniek, geofysica, architectuur, maar ook sommige vervolgstudies in het milieu of de gezondheid. Ook voor de studie geneeskunde is het vak natuurkunde een vereiste.

NLT

NLT is een keuzevak in het NG- en NT-profiel. Dit vakoverstijgende vak combineert exacte vakkennis (uit de natuurkunde, biologie, scheikunde, wiskunde en aardrijkskunde) met een flinke portie creativiteit. Het vak is georganiseerd in modules. Een module duurt ongeveer 15 weken, en wordt gegeven door een docent die gespecialiseerd is in dat onderwerp. Vaak werk je aan een praktische opdracht waarbij je veel mag experimenteren. Denk aan het maken van je eigen bio-ethanol, het doen van forensisch onderzoek of het leren programmeren. Slagen voor NLT kan prima als je goed meedoet in de lessen. Het is daarnaast geen examenvak, dus je weet al voordat het examen begint welk cijfer je hebt op je eindlijst.

Scheikunde

Scheikunde is een exact vak dat hoort bij de profielen NG en NT. In de bovenbouw verbreed en verdiep je je kennis over scheikunde en de wereld om ons heen, die je opgedaan hebt in de derde klas. Het vak bestaat uit theorie, met theoretische (PTA-)toetsen, demonstraties door de docent en practica. Je vindt het leuk om te ontdekken hoe de wereld om ons heen in elkaar zit. Je leert bijvoorbeeld hoe vuurwerk aan zijn kleur komt, geurstoffen gemaakt worden, een batterij werkt en hoe je grondstoffen kunt maken voor medicijnen. Om voor dit vak te slagen moet je abstract kunnen denken, kunnen werken met formules, goed informatie kunnen verwerken en goed theorie in een nieuwe context kunnen toepassen.

Wiskunde VWO

Of wiskunde A, B of C de beste keuze voor jou is, hangt van een aantal dingen af. Heb je al een idee wat voor vervolgopleiding je wilt doen? Heb je passie en/of talent voor wiskunde? Voldoe je aan de eis om wiskunde B te mogen volgen? Wat is je profielkeuze?

Ga je voor het profiel Cultuur & Maatschappij, dan kun je naast wiskunde A ook kiezen voor wiskunde C. In de profielen Economie & Maatschappij en Natuur & Gezondheid heb je de keuze tussen wiskunde A of B. En kies je het profiel Natuur & Techniek, dan zit je vast aan wiskunde B, maar kun je wel kiezen voor nog meer wiskunde, namelijk wiskunde D.

Wiskunde A/B - VWO

Meer dan de helft van de onderwerpen van Wiskunde A en B zijn hetzelfde, het verschil bij deze onderwerpen zit hem vooral in het niveau van de opdrachten. Bij Wiskunde A worden de opdrachten in kleinere stappen aangeboden en meer in een context. Bij Wiskunde B moet je grotere denkstappen maken, zijn de opdrachten abstracter en ga je veel dieper in op de onderwerpen.

Verskil in onderwerpen

Wiskunde A op vwo-niveau richt zich op statistiek en toegepaste analyse. Kansberekening komt daar nog bij. In een groot aantal gevallen mag je gebruik maken van je grafische rekenmachine.

Bij wiskunde B komen meer theoretische vraagstukken aan bod. De sommen bestaan vaak uit grafieken en vergelijkingen. Algebra en meetkunde zijn bij dit vak aan de orde van de dag, terwijl statistiek ontbreekt. Je mag bij veel vragen je rekenmachine niet gebruiken en moet alles zelf uitrekenen (algebraïsch).

Het is een fabel dat de opdrachten bij wiskunde A veel meer verhaalsommen bevatten dan wiskunde B. De verhaalsommen bij wiskunde A zijn wel vaker contextgericht en de verhaalsommen bij wiskunde B zijn een stuk abstracter.

Wiskunde C VWO

Dit vak is vooral bedoeld voor scholieren die een sociale/culturele vervolgstudie willen gaan volgen (denk aan filosofie, rechten, psychologie en cultuur) en zeker weten dat ze hiervoor geen wiskunde A of B nodig hebben. Je huiswerk zal vaak bestaan uit statistiek, kansberekening, perspectief tekenen en logica, een speciale vorm van wiskunde om argumenten te bewijzen. Wiskunde C kan je alleen kiezen met een C&M profiel. Wiskunde C kiezen is voor een aantal leerlingen heel interessant, maar weet goed welke studies je ermee uitsluit.

Wiskunde D VWO

Wie een N&T-profiel volgt kan naast het verplichte wiskunde B ook nog kiezen voor een paar extra lessen wiskunde, namelijk wiskunde D. Het vak geldt als een verbreding en verdieping op het vak wiskunde B. Er komen verschillende onderwerpen aan bod; statistiek, kansrekenen, wiskunde in de wetenschap, dynamische modellen, analytische meetkunde en keuzeonderwerpen. Het vak is geschikt voor mensen die een enorme passie of talent voor het vak hebben en een must voor mensen die een exacte of technische studie willen gaan volgen. Wiskunde D start pas in leerjaar 5.

Culturele en kunstzinnige vorming (CKV)

CKV is een verplicht vak maar leerlingen met Latijn of Grieks volgen dit niet.. Bij CKV leer je op een andere/nieuwe manier naar kunst en cultuur te kijken. Je leert je gefundeerde mening te geven. We ondernemen daarom (normaal gesproken) regelmatig culturele activiteiten, waarop je reflecteert. Daarnaast bieden we creatieve opdrachten aan in de lessen. Daarbij komen veel verschillende kunstdisciplines aan bod zoals Beeldende kunst, Mode, Architectuur, Muziek, Film en Theater.

Onderzoek & Ontwerpen (O&O)

O&O is een nieuw vak in de bovenbouw waarbij je aan de slag gaat met de uitdagingen die er nu spelen. In teams werk je voor een échte opdrachtgever uit het bedrijfsleven, gemeente of andere organisatie die jullie hulp nodig heeft bij het verzinnen van een oplossing voor zijn probleem. De uitdagingen zullen vooral bèta-technisch van aard zijn. Ga er dus vanuit dat je ook met je handen moet werken als je bijvoorbeeld een maquette moet bouwen of een ingenieuze constructie. Hiervoor hebben we het gloednieuwe Technasiumlokaal waar je vrij in en uit kan lopen om te werken met je team. Tijdens de opdrachten ga je ook met experts van de hogeschool of de universiteit om tafel en ga je langs bij de bedrijven om te zien hoe ze werken. In de bovenbouw zoek je ook steeds vaker helemaal je eigen opdrachtgever. Je sluit dit SE-vak af met een Meesterproef waar je in je examenjaar een half jaar werkt aan je eigen onderzoek én ontwerp voor een zelfgevonden opdrachtgever. Je hebt voor het vak dus geen examen tijdens het Centraal Eindexamen.

Bewegen Sport en Maatschappij (BSM)

Ten opzichte van het verplichte vak Lichamelijke Opvoeding wordt bij BSM een grotere verdieping en verbreding verwacht. Het programma BSM is vooral praktisch van aard. In beweging en al doende leren leerlingen veel en van elkaar. Verdieping betekent het dat onderdelen die ook bij lichamelijke opvoeding aangeboden worden verder verdiept worden. Bijvoorbeeld als softbal ook bij BSM wordt aangeboden dan kan gespeeld worden in vaste teams met meer aandacht voor beter gooien en vangen, beter slaan en honklopen ook de verdieping in teamtactiek en spelanalyse. Verbreding bij BSM houdt in dat nieuwe en andere onderdelen (dan bij LO) worden aangeboden.

Het examenvak BSM bestaat niet alleen uit praktische vaardigheden en regelvaardigheden. 30% van het eindcijfer wordt bepaald door theorie. De achtergrond van bewegen in relatie tot gezondheid, de samenleving en regelende rollen wordt uitgebreid behandeld. Bij BSM wordt deze theorie vaak direct in de praktijk

toegepast.

Het examenvak BSM wordt afgesloten met een schoolexamen. Als je BSM kiest dan komt het eindcijfer op je officiële cijferlijst bij je diploma te staan.